

פרק ראשון

פתיחה בברכה

- * מנהג ישראל לפתוח בברכה
- * ההוספה בברכותיו של הקב"ה ע"י הפתיחה בברכה
- * הוספה מיוחדת בברכתו של הקב"ה בחג הסוכות, זמן שמחתנו –
מצד שמחתו של הקב"ה בישראל

בס"ד. משיחות לילות חג הסוכות ה'תנש"א.

א. פותחין בברכה¹,

לכל לראש – ברכת שלום, וכמנהג ישראל² שכאשר נפגשים יחד פותח האחד בברכת "שלום עליכם", וחבירו משיב בברכת "עליכם שלום"³, שע"ז נעשה העילוי דפתיחה בשלום וחתימה בשלום⁴.

וכל זה – אפילו בפגישת שני יהודים, ועאכו"כ בפגישת רבים וציבור מישראל, עד לכו"כ עשירות מישראל, ובמקום קדוש, בית-הכנסת⁵ ובית-המדרש, ובזמן מיוחד – יום טוב, "מועדים לשמחה", ובפרט חג הסוכות, "זמן שמחתנו" (כדלקמן ס"ב).

וע"ז ניתוסף עוד יותר בברכותיו של הקב"ה – כידוע⁶ שמצד גודל הנחת-רוח דאבינו שבשמים מהנהגת בניו (אפילו שנים מישראל, ועאכו"כ רבים מישראל) באופן של אהבה ואחדות, שמתבטאת בברכה איש לרעהו, מוסיף הקב"ה⁷ בברכותיו לכאו"א מישראל "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"⁸.

ב. ונוסף על הפתיחה בברכת שלום, ברכה כללית, באה גם הפתיחה בברכה פרטית הקשורה עם תוכן הזמן – ברכה מיוחדת לימים טובים ("גוט יום טוב"⁹), שבהם מודגש ענין השמחה, "מועדים לשמחה"¹⁰, ובהדגשה יתירה בחג הסוכות שנקרא "זמן שמחתנו"¹⁰.

- (1) ע"פ פתיחת אגרת הראשונה באגה"ק שבתניא. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 641 בהערה. וש"נ.
- (2) ראה גם לקו"ש חכ"ה ס"ע 165 ואילך. וש"נ.
- (3) להעיר ש"שלום" הוא (גם) מלשון שלימות (ראה לקו"ת פ' ראה ל, רע"ג. ובכ"מ), שרומז גם על השלימות שנעשית ע"י הפגישה עם חברו – החל מהשלימות בחכמה, כהוראת חז"ל "איהו חכם הלומד מכל אדם" (אבות רפ"ד), וע"י השלימות בחכמה (ראשית כל הכחות) ניתוסף שלימות גם בשאר הכחות.
- (4) ראה תויו"ט עוקצין (וש"ס) בסופה.
- (5) ראה גם לקמן ס"ד.
- (6) ראה אג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ג ע' תיג. ועוד.
- (7) וכיון שהקב"ה הוא איך-סוף, הרי, גם ההוספה היא עד איך-סוף.
- (8) נוסח ברכה הג' דברהמ"ז.
- (9) ובחול המועד (ממוצאי יו"ט ושבת ואילך) – "גוט מועד".
- (10) נוסח התפילה וקידוש דחגה"ס.

ויש להוסיף, שהמשכת ברכותיו של הקב"ה (ע"י הקדמת פעולתן של ישראל בפתיחה בברכה) היא בהדגשה יתירה מצד מעלת הזמן¹¹ – חג הסוכות, זמן שמחתנו:

ידוע¹² פירוש הכתוב¹³ "בכסה ליום חגיגנו", שבחג הסוכות ("ליום חגיגנו") מתגלים הענינים שהיו בהעלם וכיסוי ("בכסה") בראש השנה. וכדאיאת במדרש¹⁴ "בר"ה לית אנן ידעין מאן נצח, אלא במה שישראל יוצאין מלפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגיהן בידן, אנו יודעין דישראל אינון נצוחיאי".

וכיון שענינו העיקרי של ר"ה הוא "תמליכוני עליכם"¹⁵, מובן, שבחג הסוכות מתגלה מלכותו של הקב"ה על ישראל, ובמילא, ניתוסף יותר בהמשכת ברכותיו של הקב"ה לבנ"י בכל המצטרך להם – בהתאם לענינו של המלך שהוא מקור החיות והקיום¹⁶ של כל העם ועד שמספק כל צרכי העם בהרחבה (לפי הישג ידו של המלך) ומתוך סבר פנים יפות¹⁷.

ועאכ"כ בזמן חדות ושמחת המלך – "זמן שמחתנו", שכולל גם השמחה של הקב"ה (המלך) בראותו שכל ישראל¹⁸ קיימו הבקשה ד"תמליכוני עליכם", ובאופן ד"ברוב עם (שע"ז ניתוסף ב) הדרת מלך"¹⁹, שמצד שמחתו של המלך בישראל²⁰ ניתוסף עוד יותר בהמשכת ברכותיו

11 נוסף על כללות העילוי דחודש תשרי – אותיות "רשית" (בעה"ט עקב יא, יב), וגם אותיות "ישרת" (לקו"ת דרושי ר"ה נד, ד. ובכ"מ) – שמורה על מעלת העבודה באופן ש"עשה האלקים את האדם ישר" (קהלת ז, כט).

12 לקו"ת שם. סידור (עם דא"ח) שער ר"ה רלה, ב. ובכ"מ.

13 תהלים פא, ד.

14 ויק"ר פ"ל, ב.

15 ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

16 ובלשון הברכה – "שהחיינו וקיימנו כו".

17 להעיר מהמבואר (לקו"ת ראה לב, ב. ובכ"מ) בענינו של חודש אלול ע"פ משל למלך בשדה שמקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם, וממלא בקשותיהם כו' – שענין זה נמשך גם (ואדרבה – ביתר שאת) בעשרה ימים שבין ר"ה ליוה"כ"פ, שהם בכלל הארבעים יום המרומזים בד' יודי"ן בס"ת אני לדודי ודודי לי, ר"ת אלול (ב"ח או"ח סתקפ"א ד"ה והעבירו). ועוד).

18 האנשים והנשים, וגם הטף. – ולהעיר, שלפעמים נקל יותר להסביר לטף שצריכים להניח כל עניניהם (המשחקים כו') כדי לקיים בקשת הקב"ה "תמליכוני עליכם", מאשר להסביר ולפעול ענין זה אצל מבוגרים.

10 וישלכך וישמחה דישראל גופא היא באופן ד"שמחתנו" לשון רבים – השמחה של כמה (20) כידוע הפירוש ד"זמן שמחתנו", לשון רבים – שקאי על השמחה דישראל בהקב"ה

לישראל בכל המצטרך להם.

ולכל לראש — הברכה העיקרית (שבה מתברכים גם בני"י
בברכותיהם איש לרעהו) דגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

*

(“ישמח ישראל בעושי”) וגם על השמחה דהקב"ה בישראל (“ישמח ה' במעשיו”) — ראה לקו"ת
דרושי שמע"צ פח, ד ואילך. ובכ"מ.

מישראל, הוא וחבריו כו', כל השבט, עד לכל י"ב השבטים כפי שמתחלקים בפרטיות לששים ריבוא (נשמות
כלליות, שכל א' מהן נחלק לששים ריבוא ניצוצות כו' — תניא פל"ז), כמרוח גם בשם “ישראל” (“ישמח
ישראל”), ר"ת יש ששים ריבוא אותיות לתורה, כנגד ס"ד בני"י (מגלה עמוקות אופן קפ).